#transformujem

Seminář – Obnova území

25. února 2025
Most

Spolufinancováno Evropskou unií

Ministerstvo životního prostředí

Program semináře
Obnova území

Program semináře

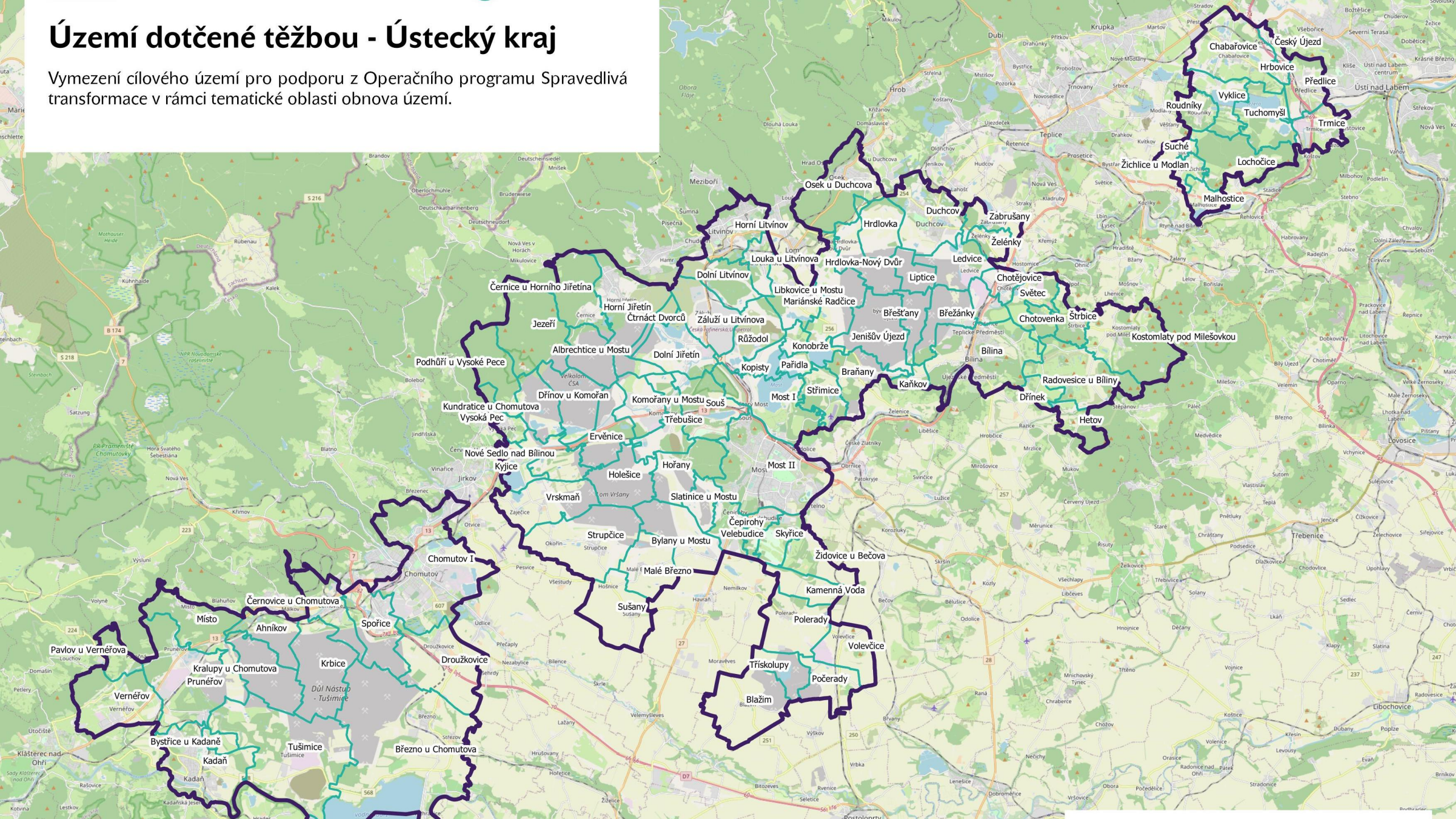
10:00 – 10:15	**Aktuální stav výzev a informace z krajského úřadu**
10:15 – 10:45	**Příklady dobré praxe** ▪ **MSID**: Projekt cyklostezky na Karvinsku ▪ **ČSO**: Ptačí oblast Střimická výsypka
10:45 – 11:20	**Podrobnější podmínky výzev** • Koncepce a studie • Infrastruktura • Příroda a krajina • Veřejné služby, kultura, sport, rekreace
11:20 – 11:35	**Role AOPK při hodnocení projektů, příklady dobré praxe**
11:35 – 12:00	**Dotazy a diskuze**

OP Spravedlivá transformace

- Podnikání
- Výzkum, vývoj, inovace
- Nová energie
- Digitální inovace
- **Obnova území**
- Oběhové hospodářství
- Lidé a dovednosti

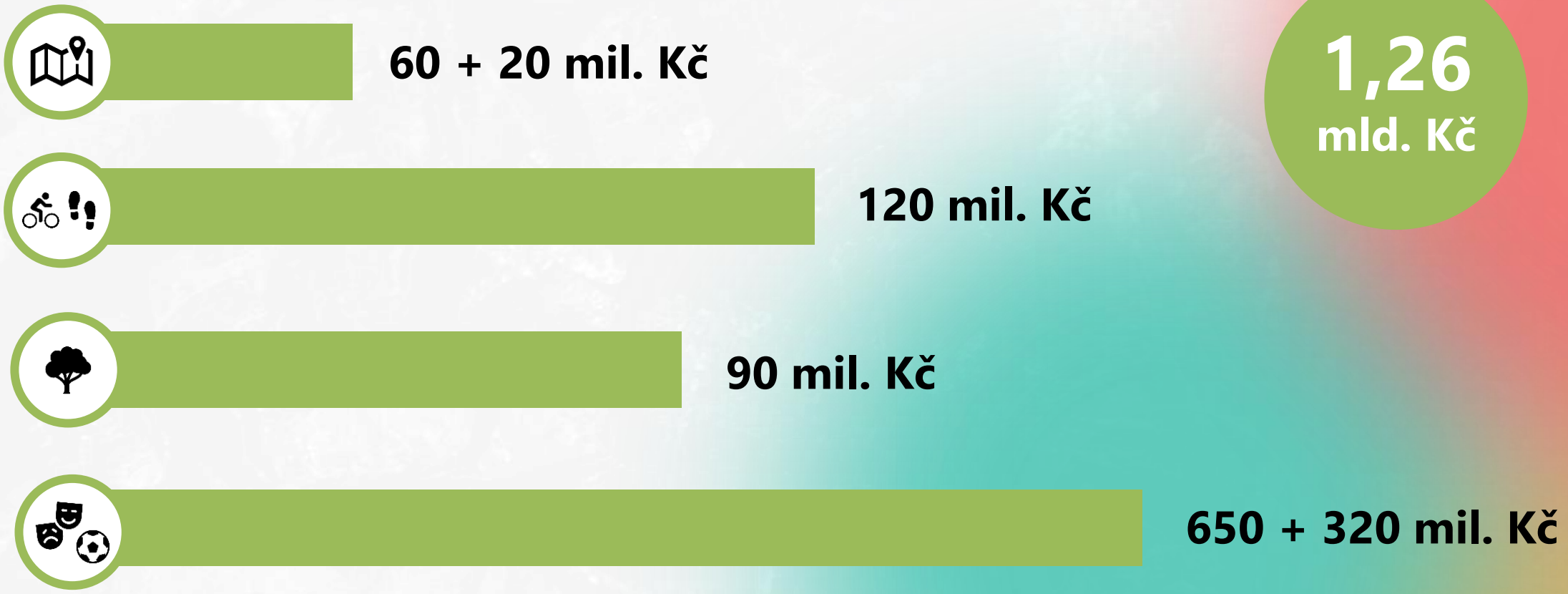
Území dotčené těžbou - Ústecký kraj

Vymezení cílového území pro podporu z Operačního programu Spravedlivá transformace v rámci tematické oblasti obnova území.

Aktuální stav výzev

OBNOVA ÚZEMÍ – Ústecký kraj

Aktuální čerpání, harmonogram

Č. výzvy	Název výzvy	Termín vyhlášení	Ukončení příjmu žádostí	Alokace pro ULK v Kč	Naplněnost výzvy
23	Koncepce a příprava projektů	31.5.2023	31.12.2024	60 mil.	107 %
26	Příroda a krajina	2.6.2023	**30.6.2025**	90 mil.	31 %
29	Infrastruktura	13.6.2023	**30.6.2025**	120 mil.	0 %
40	Veřejné služby, kultura,sport, rekreace	27.9.2023	31.12.2024	650 mil.	66,7 %
86	Koncepce a příprava II.	31.3.2025	31.8.2025	20 mil. Kč	-
79	Veřejné služby, kultura, sport, rekreace II.	31.3.2025	31.12.2025	320 mil. Kč	-
	Regenerace brownfields	3Q/2025	červen 2026	880 mil. Kč	-

Příklady dobré praxe

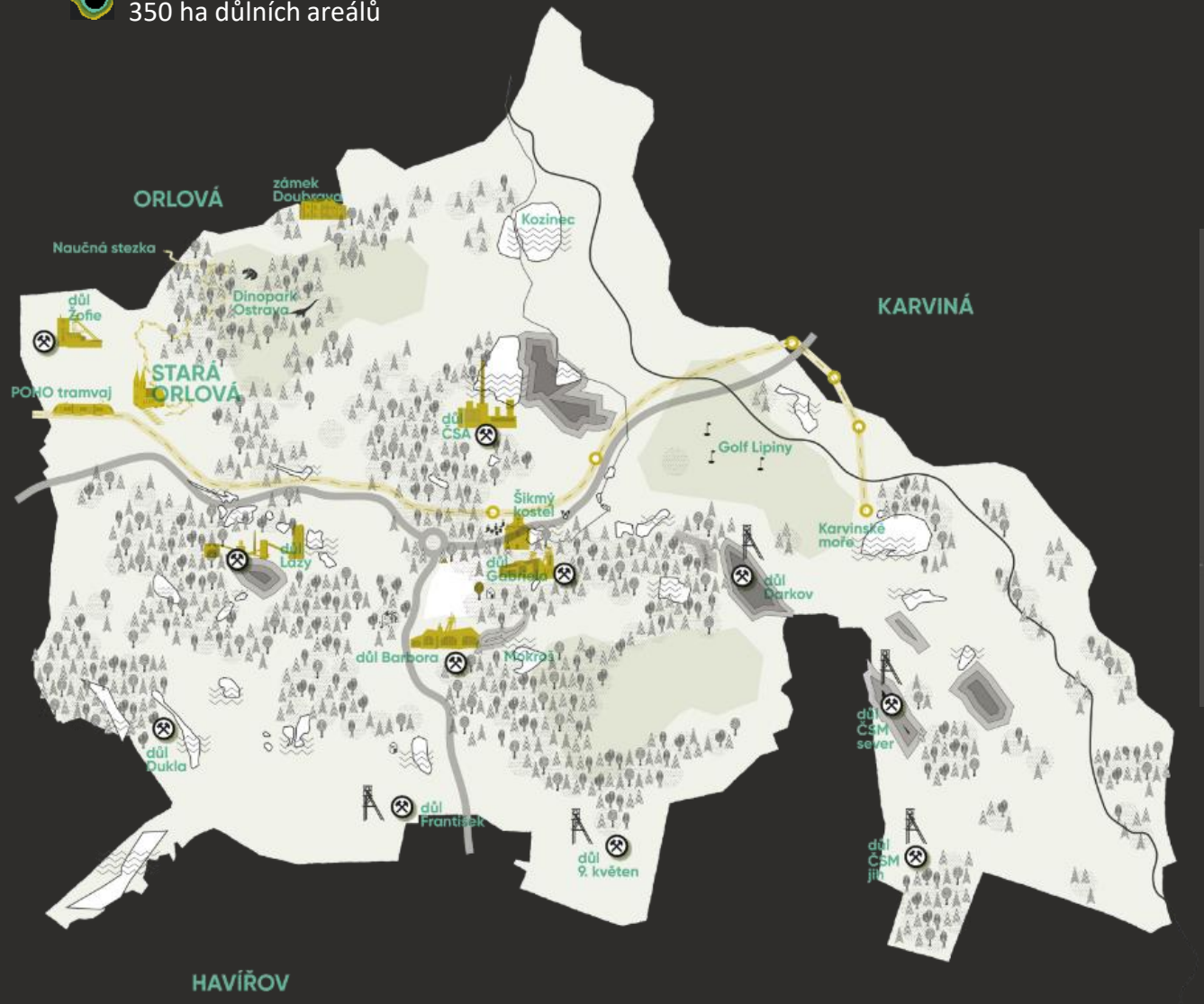
MSID

Pohornické cyklostezky

- 62 km² mezi městy Orlová, Karviná a Havířov
- 157 000 obyvatel
- 350 ha důlních areálů

- 500+ milionů tun uhlí
- 240 roků historie těžby
- Ø hloubka těžby 930 m

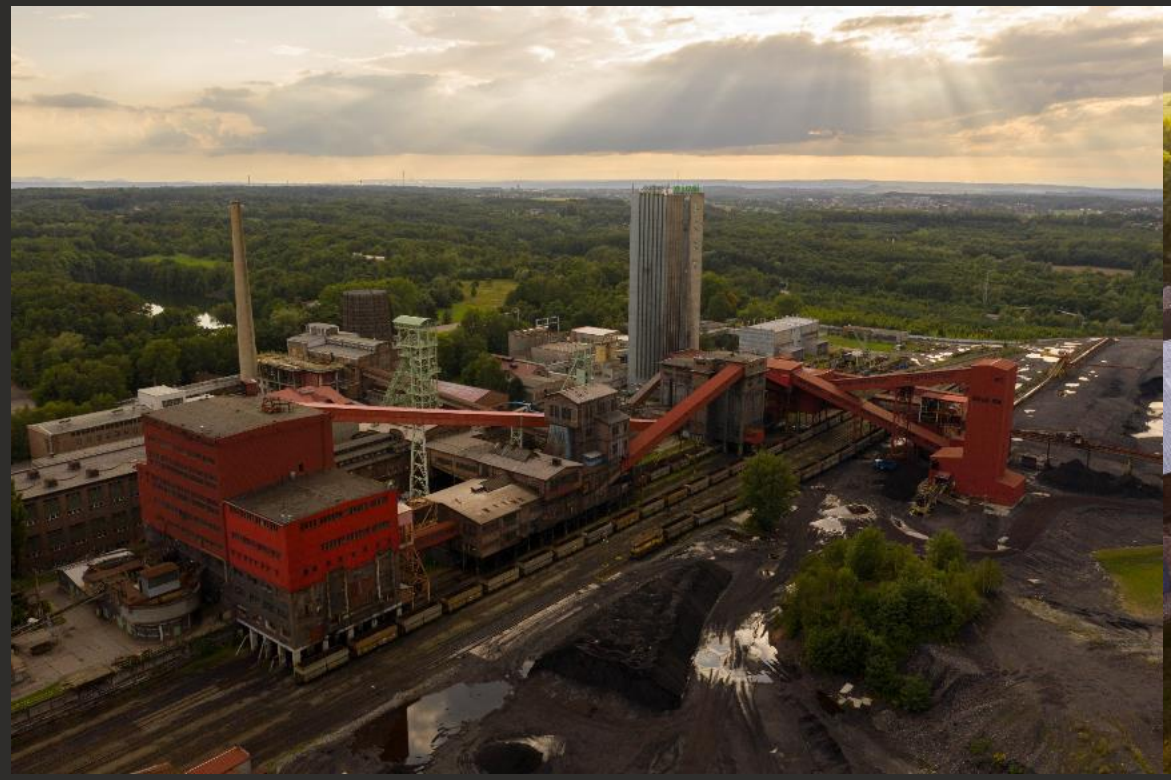

Pohornická krajina

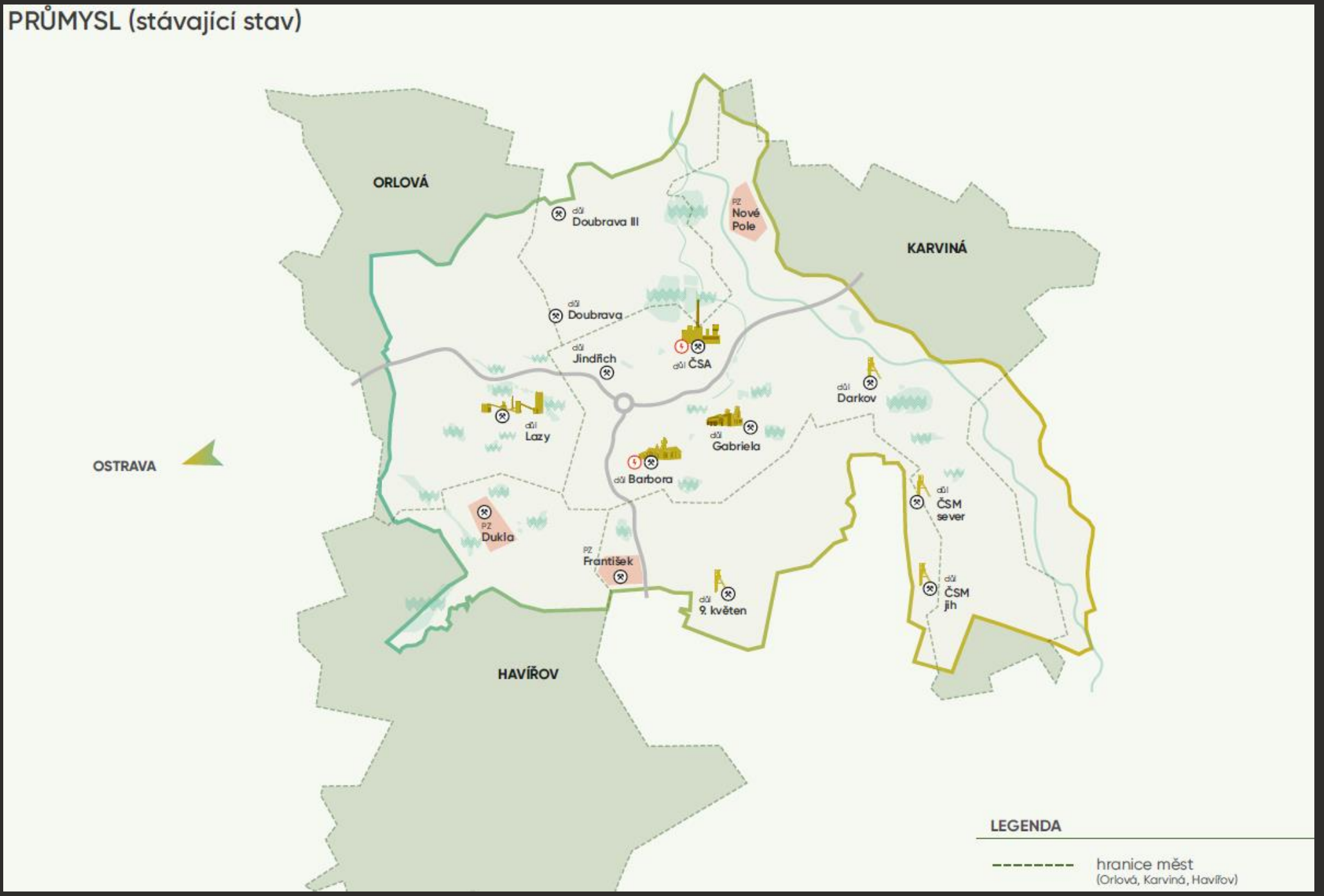
Důlní areály

1947
2020
ČÚZK
ČÚZK
ČÚZK

PRŮMYSL (stávající stav)

DOPRAVA + PRŮMYSL (budoucnost)

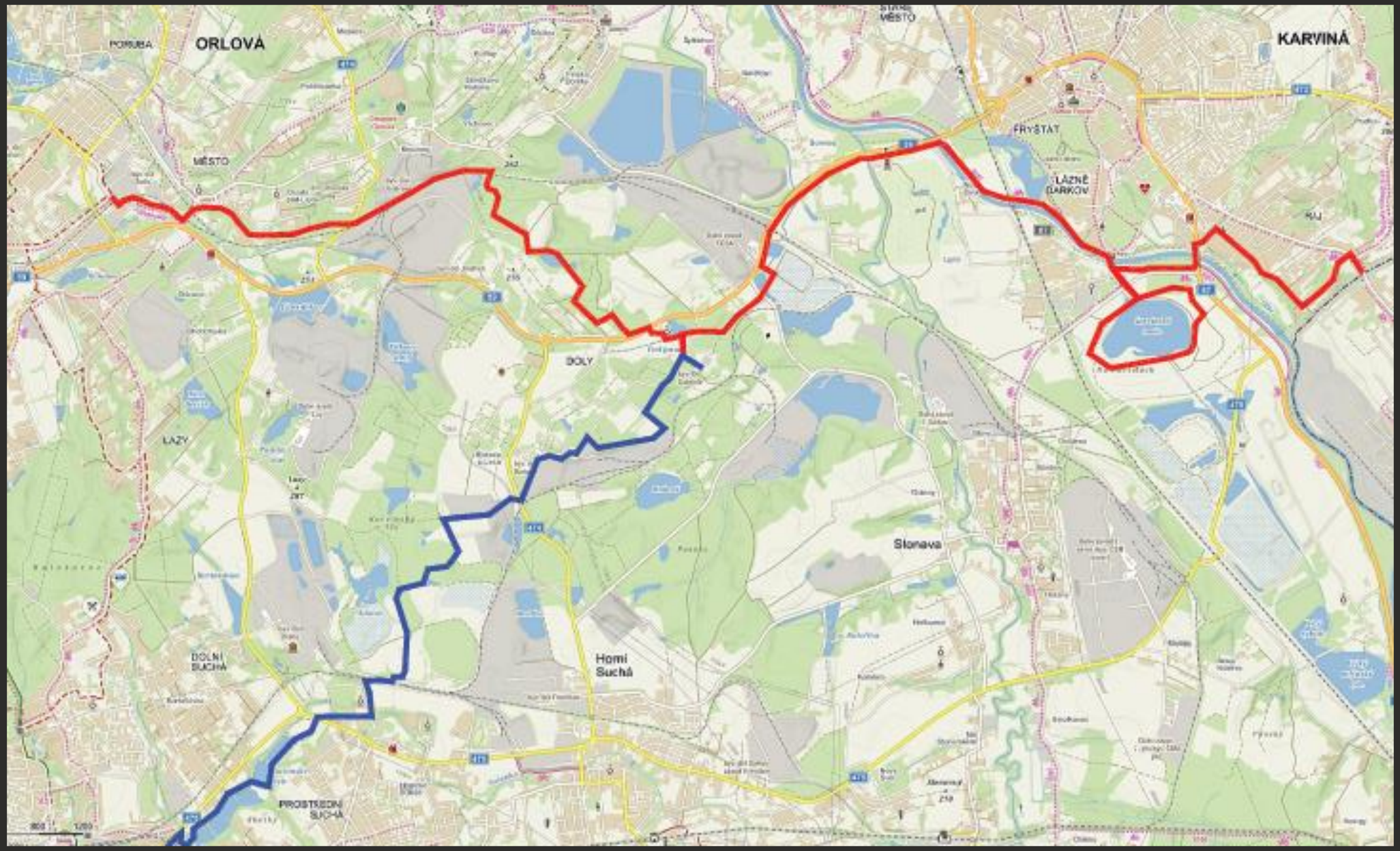

VŠECHNY VRSTVY

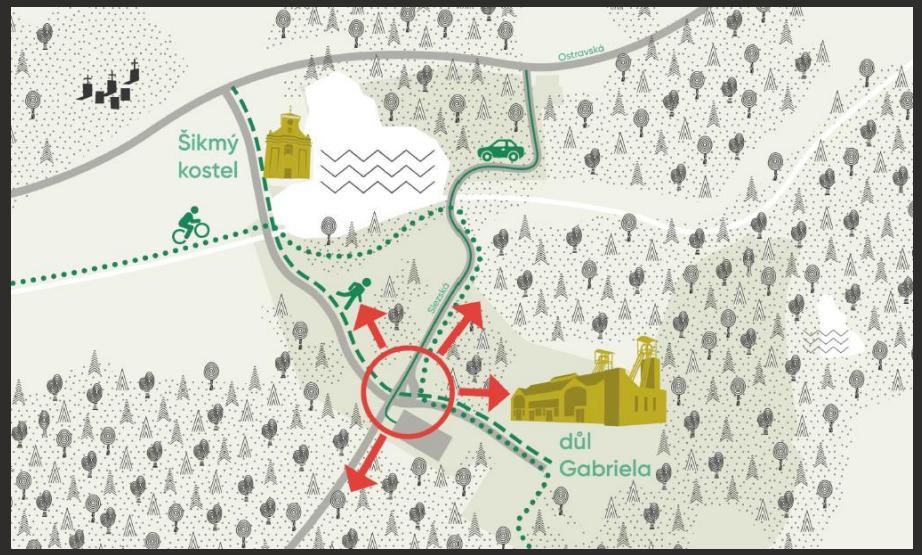

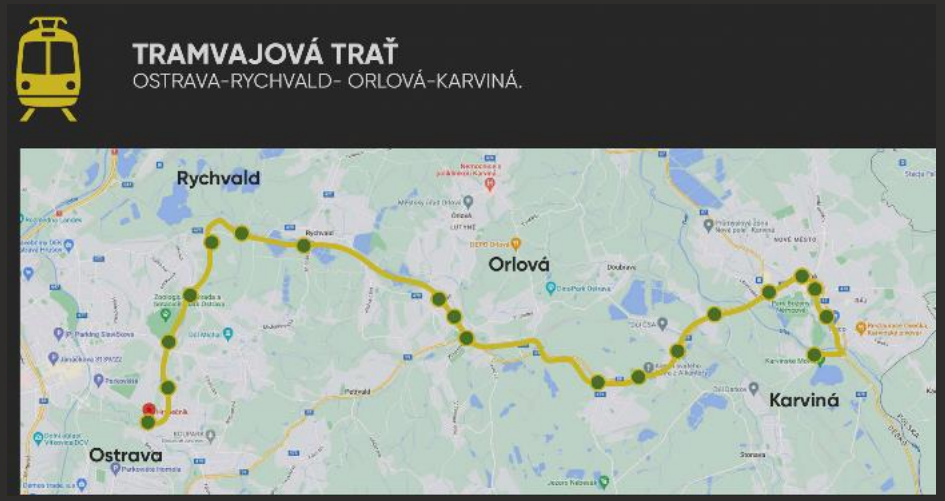
DOPRAVA + PRŮMYSL (budoucnost)

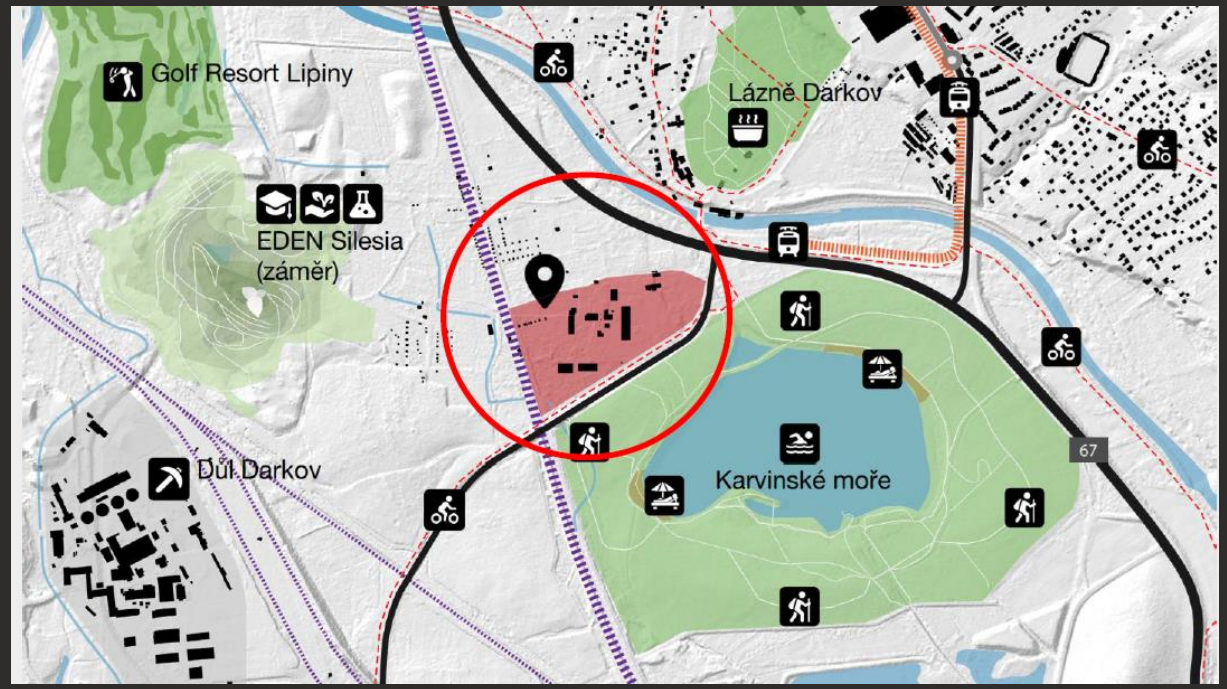

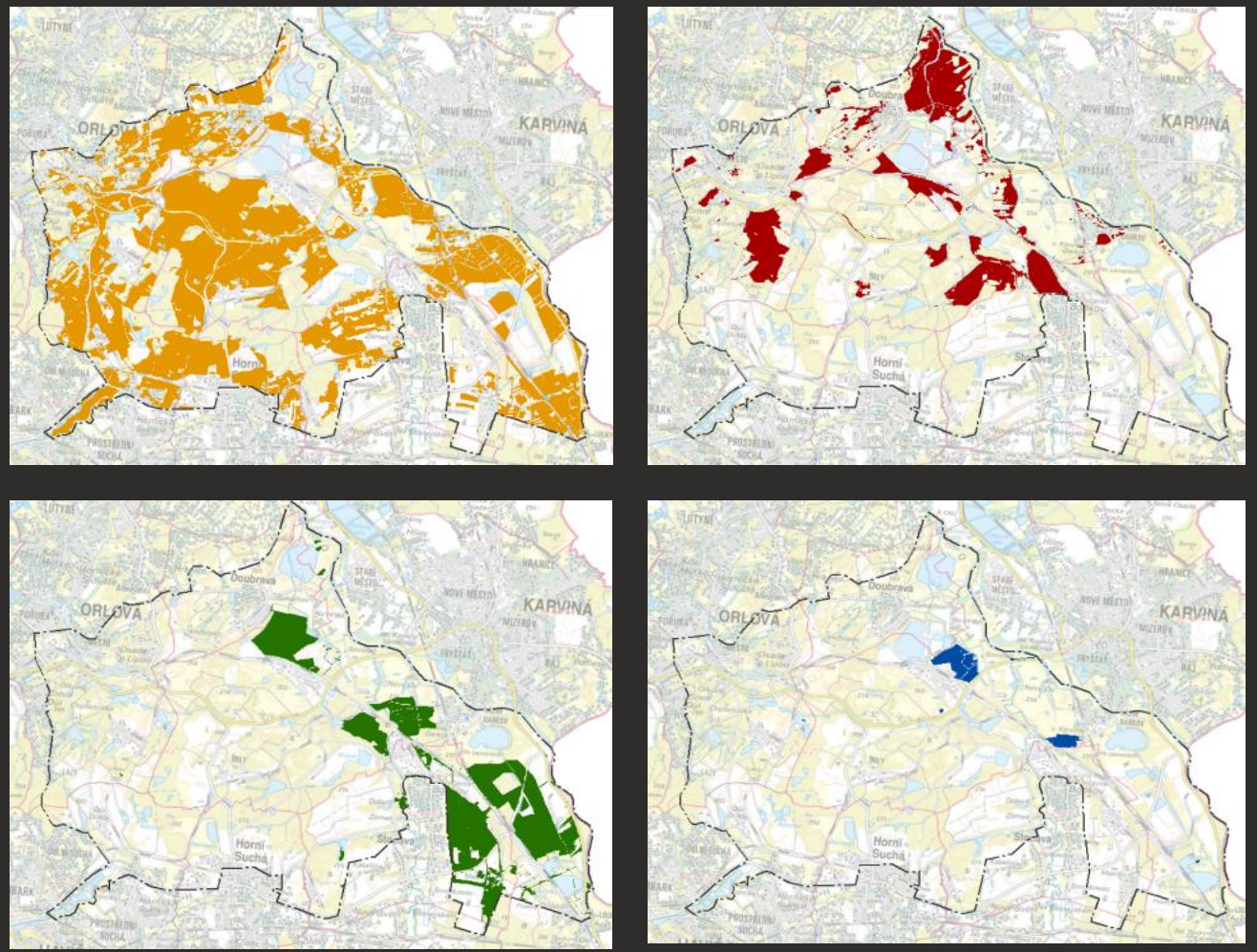

ORLOVÁ
KARVINÁ
FRÝDEK
MÍSTEK
MĚSTO
LÁZNĚ DARKOV
DOLY
LAZY
DOLNÍ SUCHÁ
Horní Suchá
Stonava
PROSTŘEDNÍ SUCHÁ

Detaily řešení

Vlastníci

ASENTAL	39,3 %
OKD	9,9 %
DIAMO	9,7 %
AWT	1,0 %

Důlní díla

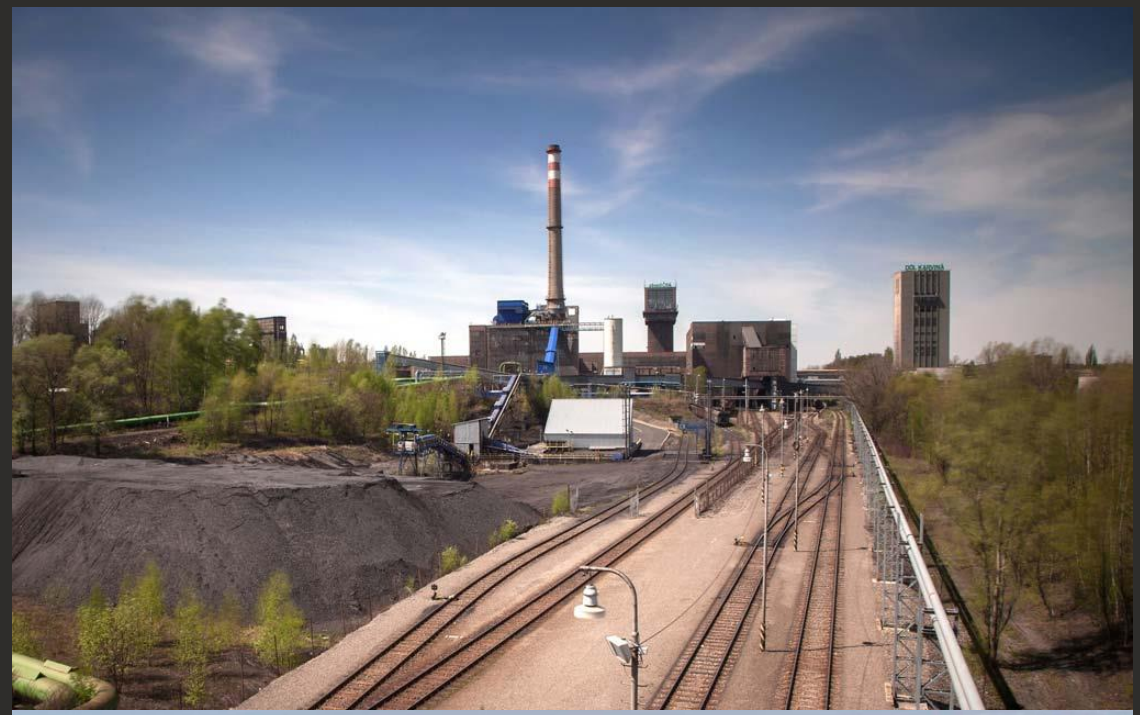

Bývalý důl Jindřich - stavební uzávěra a inženýrské sítě
Ostravská
Ostravská
0
50 m
100 m
Ortofoto: © ČÚZK, Katastr: © ČÚZK, RÚIAN: © ČÚZK

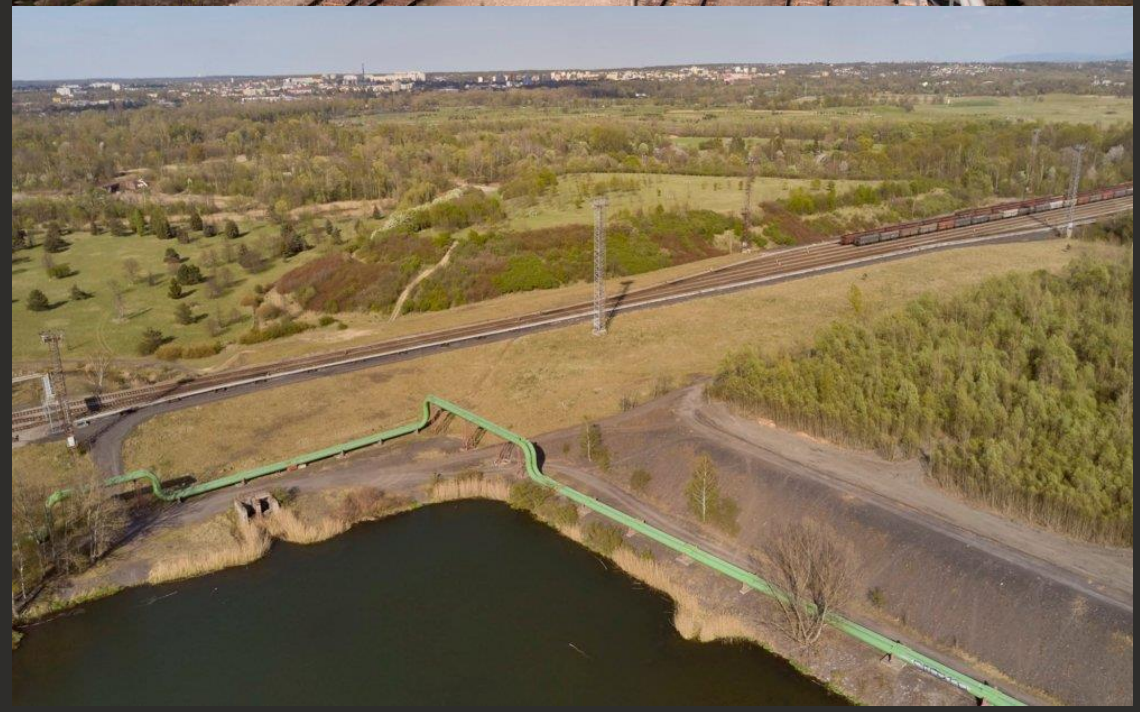

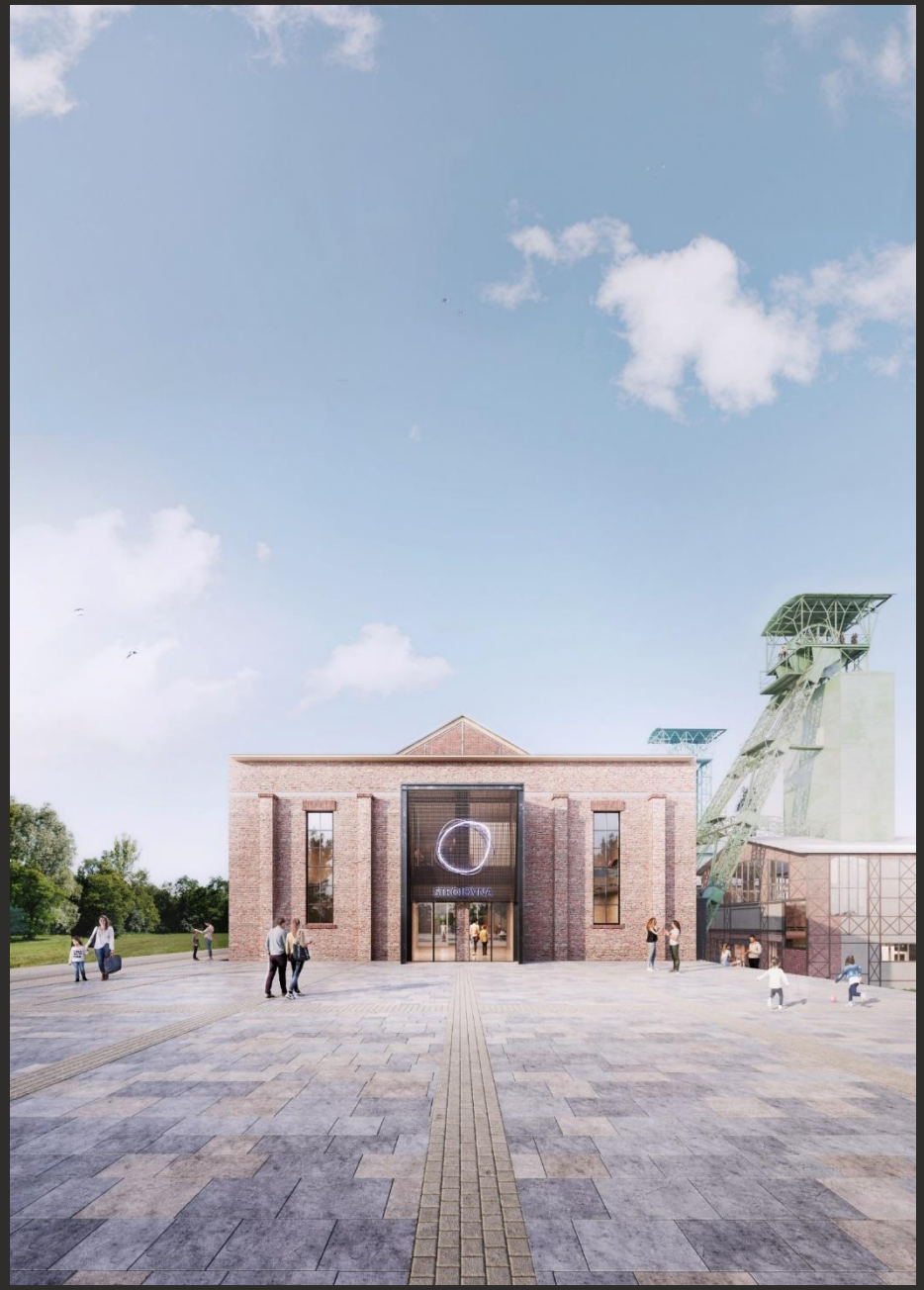
Různé

EXPOZICE

CAFÉ

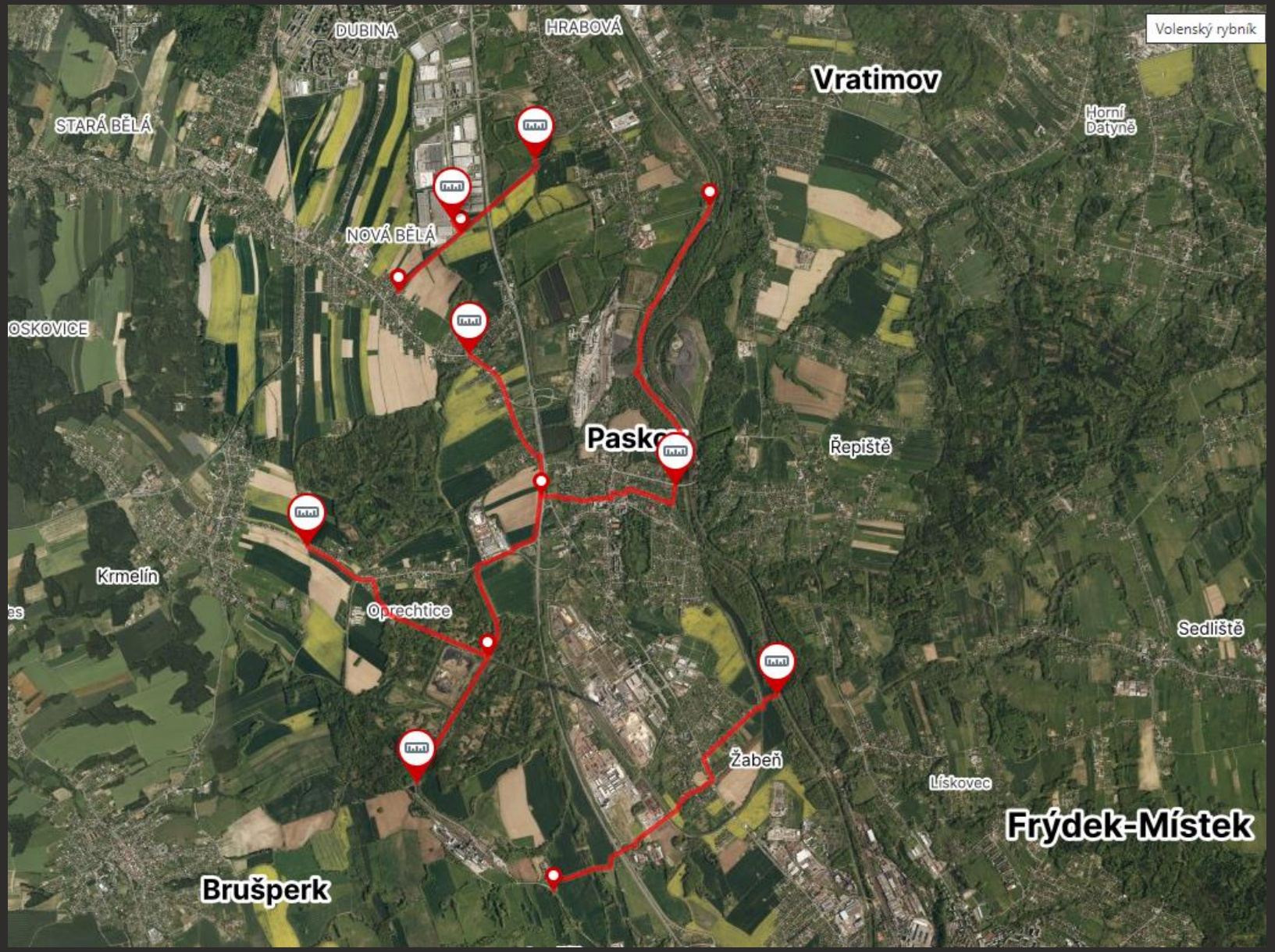
Aktivity v území

POHO JIH

DUBINA
HRABOVÁ
Volenský rybník
Vratimov
STARÁ BĚLÁ
Horní Datyně
NOVÁ BĚLÁ
OSKOVICE
Řepiště
Krmelín
Oprechtice
Sedliště
Žabeň
Lískovec
Frýdek-Místek
Brušperk

https://poho2030.cz

https://www.facebook.com/POHO2030

Ptačí parky ČSO
Střimická výsypka

Martin Bacílek
Vedoucí oddělení ochrany ptáků ČSO

MŽP, 25. 2. 2025

Ptačí parky – ostrovy života

Reakce ČSO na klimatickou změnu, dramatický úbytek ptáků zemědělské krajiny, mokřadů a přetrhávané vazby mezi lidmi a přírodou.

Ptačí parky

- Ptačí parky jsou **souvislá území o velikosti alespoň desítek hektarů;** místní specifické podmínky umožňují vznik i menších ptačích parků. Vznikají především **mimo dosavadní státem chráněná území**.
- Dlouhodobým cílem je **získání pozemků do vlastnictví ČSO a vytvoření území výjimečných biologických hodnot**, při současném důrazu na umožnění bezprostředního kontaktu návštěvníků s přírodou.
- Ve většině ptačích parků probíhá **k přírodě šetrné nebo cílené ochranářské hospodaření**, bezzásahovost je využívána pouze doplňkově.

ČSO

BirdLife INTERNATIONAL PARTNER

Ptačí parky

- 2006 Josefovské louky, 2020 Mnišské louky, Malá Lipová, Kosteliska, 2023 Zbudovská blata, 2024 Rzy, 2025 Střimická výsypka
- přes 691 ha pozemků ve správě, z toho přes 391 ha ve vlastnictví ČSO
- z 90 % pořízeno z individuálních darů, 3 500 dárců ročně
- **aktivní obnova přírody – zanedbaná území se mění v cenné lokality, zejména vlhké louky a mokřady – jedny z nejohroženějších biotopů naší krajiny**
- **cílené a výrazné zvýšení biodiverzity** (ptáci, obojživelníci, hmyz ad.)

Ptačí parky ČSO

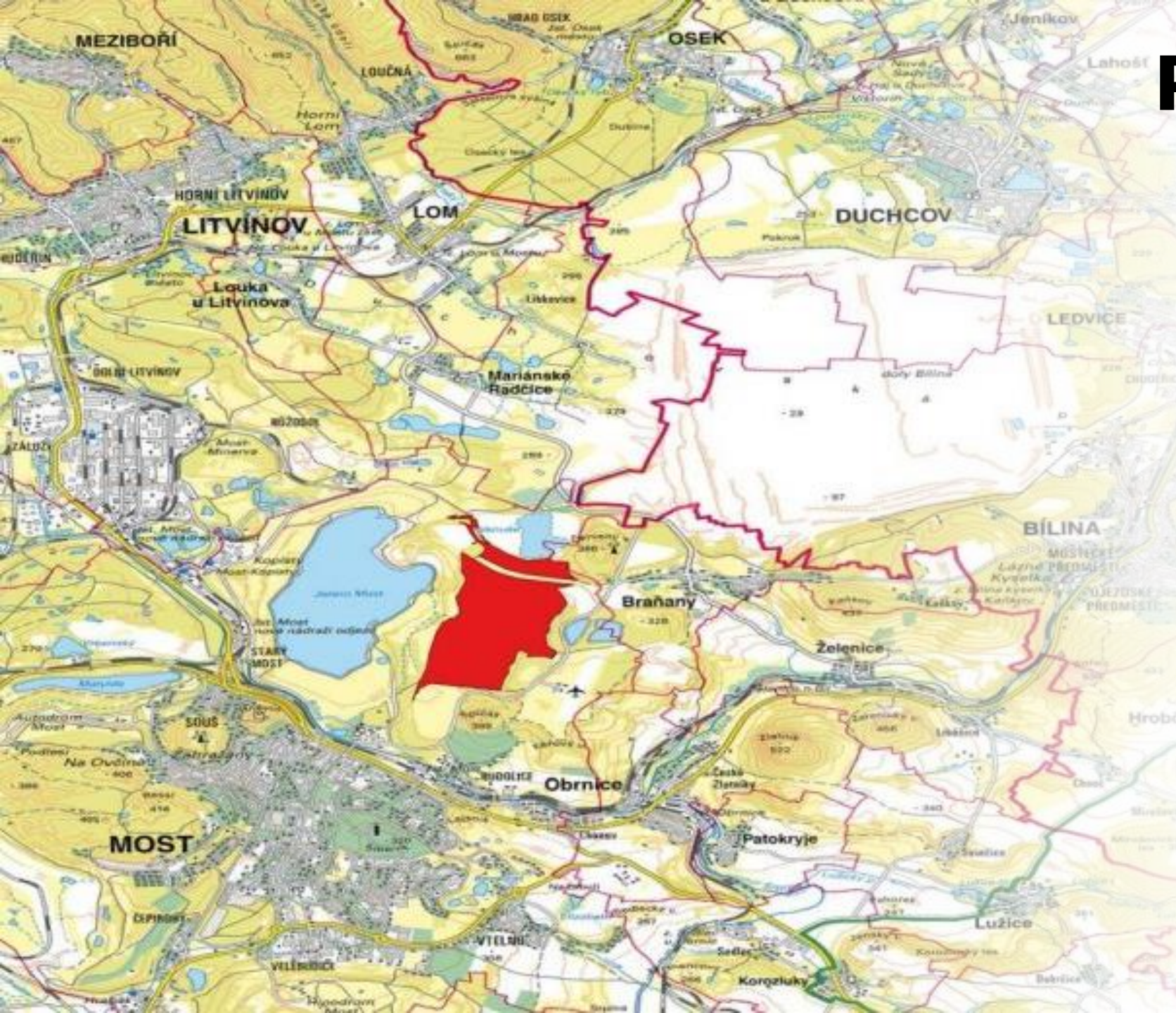

Ptačí park Střimická výsypka

Popis parku

- V Ústeckém kraji u města Most v místech, kde dříve stála obec Střimice. Ta byla kvůli těžbě hnědého uhlí v 50. letech zničena. Prostor byl zasypaný hlušinou z nově otevíraného velkolomu Most–Ležáky.
- Vzniklá výsypka prošla rekultivací, ale pouze s ohledem na zpevnění území a vytvoření produkčních lesních a zemědělských ploch, bez ohledu na přírodu a původní biotopy.
- **Naším cílem je vytvořit tu postupnou obnovou přírody druhově bohaté území se světlými dubohabrovými lesy, loukami, mokřady, rákosinami i obnoveným ovocným sadem.**

Území

- S rozlohou 251 ha dosud největším ptačím parkem ČSO.
- Vytvořeno na 42 pozemcích.
- Plocha je ze 2/3 pokryta lesnickými rekultivacemi. Ty mají různé podoby, od hustých monokultur borovice černé až po porosty listnáčů.
- Zbylá 1/3 je tvořena otevřenými plochami, z části nepříliš úrodnou ornou půdou, z části ladem ležícími lučními porosty.
- Jsou zde i malé mokřady a kanály.

.

Management

- odstraníme nepůvodní a invazivní druhy dřevin (akát, křídlatka, hlošina, zlatice ad.),
- zatravníme neúživnou ornou půdu, kterou nahradíme pestrými loukami,
- zmladíme ovocný sad a vysadíme další ovocné stromy,
- naplánujeme zavedení pastvy velkými kopytníky,
- připravíme infrastrukturu (návštěvnický okruh, naučné cedule, časem i pozorovatelny),
- zorganizujeme první akce pro veřejnost (včetně brigád)
- následně prosvětlíme rákosiny na stávajících tůních a vytvoříme nové tůně.

Návštěvnický okruh

Cílové druhy

Další cílové druhy

Biotopy

- **Prosvětlené lesy:** žluna šedá, datel černý
- **Louky a pastviny:** strnad luční, ťuhýk obecný, bramborníček černohlavý
- **Mokřady:** jeřáb popelavý, slavík modráček, čejka chocholatá, moták pochop

bramborníček hnědý

ťuhýk obecný

strnad luční

hnízdo čejky chocholaté

čejka chocholatá

Domov zde naleznou také obojživelníci – kuňka obecná, blatnice skvrnitá, ropucha zelená, rosnička zelená, čolek velký a užovka hladká.

skokan hnědý

Projekt

Na vykoupení pozemků za 29,5 mil. Kč a na první nezbytné úpravy jsme získali většinu financí z Operačního programu Spravedlivá transformace. Potřebujeme kofinancování ve výši 6 mil. Kč, z toho 5,7 mil. Kč potřebných do konce ledna 2025 jsme získali díky obrovské podpoře dárců a podporovatelů. Podpořit výkup pozemků na Střimické výsypce můžete přes zabezpečený dárcovský portál [Darujme.cz.]

Možnosti zjednodušení

- umožnit ZMV u aktivit, pro které existují NOO

- ochranářské projekty vyžadují možnost realizace svépomocí, tedy osobní náklady. U OPŽP se to po mnoha letech podařilo prosadit, pokud mají v OPST podobné projekty fungovat, je to potřeba také.

- složité rozpočtování podle stavebních ceníků u projektu, který není stavební a jehož položky ve stavebních cenících nejsou

Děkujeme za pozornost.

Podrobné podmínky výzev

Koncepce a příprava projektů II

20 mil. Kč

- znovu vyhlášení **31. 3. 2025 ve stejné podobě** jako první výzva č. 23

Aktivity:

1. Plánování a koordinace rozvoje území

1.1 Pořízení **územně plánovacích podkladů** a dalších podkladů využitelných v územním plánování (např. územní studie, urbanistická studie), pořízení regulačního plánu nebo jeho změny.

1.2 Pořízení **územního plánu** nebo jeho změny.

1.3 Příprava **podkladů pro vznik chráněných území** a registraci významných krajinných prvků dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (tvorba koncepčních dokumentů pro chráněná území, zpracování podkladů pro zajištění územní ochrany, označení chráněných území a geodetické zaměření apod.).

2. Příprava projektů

2.1 Příprava **studií proveditelnosti** (včetně relevantních podkladů, např. analýz a studií, průzkumů, vícekriteriálních a ekonomických řešení apod.) bezprostředně souvisejících a nezbytných pro předprojektovou přípravu a realizaci projektů způsobilých v rámci obnovy území OPST.

2.2 Příprava **projektové dokumentace** a bezprostředně související podkladové dokumentace pro projekty způsobilé v rámci obnovy území.

3. Zpracování studie systému sídelní zeleně, územní studie krajiny a plánu územního systému ekologické stability • plány ÚSES (mimo území CHKO a NP a jejich OP), • studie systému sídelní zeleně, • územní studie krajiny.

4. Podpora **průzkumu rozsahu znečištění** horninového prostředí a návrhu řešení sanace kontaminované lokality

Koncepce a příprava projektů II

Příklady specifických podmínek přijatelnosti projektů pro aktivitu 2:

Např. pokud půjde o galerii, je požadováno zapsání sbírky v CES, pokud jde o brownfield, musí být zapsaný v databázi Czechinvest – už v okamžiku podání ŽoPo do výzvy

Projekty nemají udržitelnost, tj. není nutné podat navazující realizační projekt a není nutné řešit majetkoprávní vztahy.

Ano, podání realizačního projektu není vyžadováno, stejně tak řešení majektoprávních vztahů v rámci připravné výzvy.

Infrastruktura – Podmínky výzvy č. 29

Výzva obsahuje 2 aktivity:

Aktivita 1: Výstavba a modernizace komunikací pro cyklisty

Aktivita 2: Zpřístupnění a obnova lokalit s přírodní, kulturní nebo technickou hodnotou včetně přírodě blízkých opatření přispívajících k ochraně biodiverzity

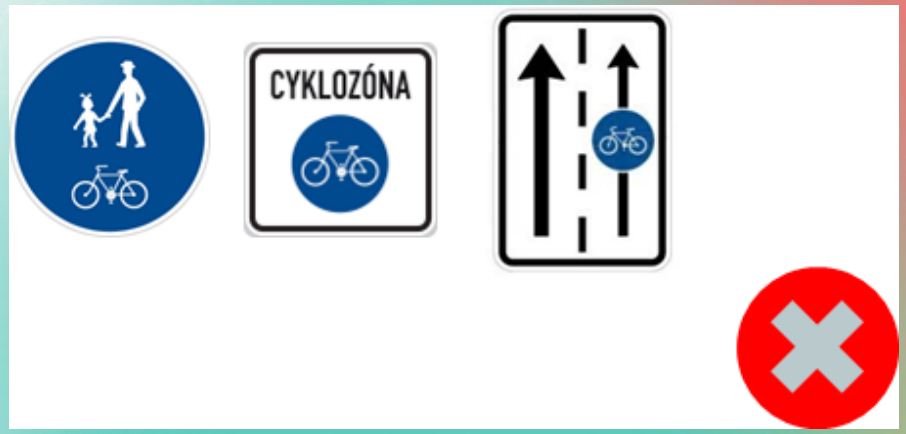
Infrastruktura - Cyklostezky

Vyhrazenou komunikací pro cyklisty je:

stezka pro cyklisty (s dopravním značením C8a/C8b)

stezka pro chodce a cyklisty s odděleným provozem (s dopravním značením C10a/C10b) umístěná samostatně nebo v přidruženém prostoru pozemní komunikace

! ale existuje výjimka pro mimořádné situace (např. most apod.)

Infrastruktura – Cyklostezky – reakce z území

Žádost o zahrnutí do podmínek výzvy:

- **dopravní značení C9b a C9b**
- **stezka pro chodce a cyklisty se smíšeným provozem**

Aktuálně už není možné měnit tyto klíčové podmínky výzvy.

Infrastruktura - Cyklostezky – dotazy

Lze podpořit cyklo, která částečně vede mimo území obcí pohornické krajiny?

Ano lze, celá cyklostezka nemusí procházet pouze vymezenými katastry.

Popis katastrálního území	*Popište proč a v jakém rozsahu je nezbytné infrastrukturu stavět i mimo vymezené katastry po těžbě (v případě, že je to pro projekt relevantní).*

Infrastruktura - Zpřístupnění a obnova

Obnova přírodně, kulturně nebo technicky hodnotných lokalit, jejich zpřístupnění cestami a tvorba prvků návštěvnické infrastruktury.

Příklad 1

Oprava krovu a střešní krytiny na kulturní památce - Kostel sv. Petra a Pavla v Oseku u Duchcova

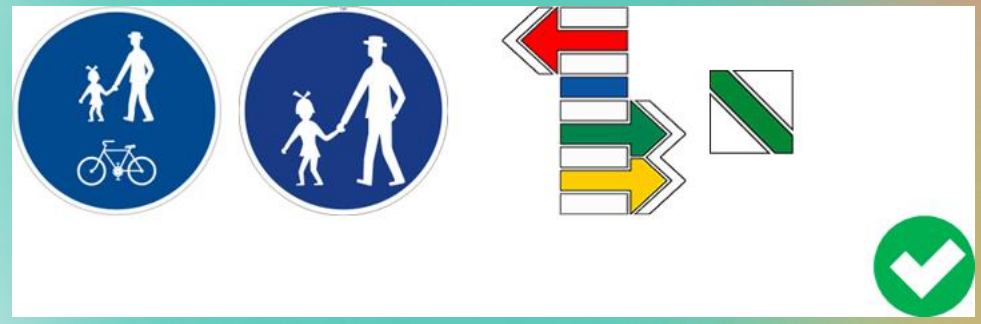
→ *není vhodný projekt, protože **řeší pouze obnovu***

Příklad 2

Vybudování přístupové cesty do lokality Bílá voda (registrovaný významný krajinný prvek)

→ *není vhodný projekt, protože **řeší pouze zpřístupnění***

Zpřístupnění území po těžbě uhlí, které v současné chvíli neumožňuje pohodlný pohyb cyklistů a pěších.

Infrastruktura - Zpřístupnění a obnova

Lokalitou s **přírodní hodnotou** se rozumí:

- registrovaný významný krajinný prvek (VKP) *nebo*,
- památný strom *nebo*,
- lokalita s vymapovanými přírodními biotopy.

Infrastruktura - Zpřístupnění a obnova - VKP

Významné krajinné prvky (VKP)

„ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability“

- **VKP „ze zákona“**- jsou uvedeny přímo v zákoně (např. lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera)
- **Registrované VKP** - určena k ochraně prvků krajiny, které obvykle nespadají do kategorie VKP ze zákona (např. mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, cenné plochy porostů v sídelním útvaru, např. historické zahrady nebo parky, dřeviny či skupiny dřevin)

Podnět k registraci VKP může dát příslušnému úřadu kdokoliv. **Navržený VKP by měl splňovat alespoň jednu ze tří základních funkcí**:

- utváří typický vzhled krajiny,
- přispívá k její estetické hodnotě,
- přispívá k udržení její ekologické stability.

Registraci VKP provádějí příslušné orgány ochrany přírody (tj. ORP, AOPK ČR, krajský úřad).

Infrastruktura - příklady dobré praxe

Rekonstrukce oplocení a úprava zahrady kostela sv. Jana a Pavla ve Frýdku-Místku

- obnova a zpřístupnění zahrad, obnova pozůstatku **křížové cesty**, ozelenění a mobiliář
- žadatel: Římskokatolická farnost Místek (MSK)
- Zahájení: 5/2024
- Dokončení: 5/2025

Infrastruktura

Posuzování zpřístupnění

- **rekonstrukce stávajících cest + alespoň částečné vybudování nových cest**
- **rekonstrukce stávajících cest**
- **vybudování pouze nových cest**

Infrastruktura - příklady dobré praxe

Obnova kapličky na parcele č. st. 101 v k. ú. Horní Nivy

- obnova zdiva **kapličky** a vybudování mlatových cest, vedle kapličky vznikne mlatová plocha pro odpočinek
- žadatel: Obec Dolní Nivy (KVK)
- CZV: 2,8 mil. Kč
- zahájení: 5/202
- dokončení: 5/2025

Infrastruktura - dotazy

Lze považovat objekt za zpřístupněný, pokud se v lokalitě nachází VKP? *(pokud chce žadatel zpřístupnit např. přírodní památku (definice dle zákona), je to možné, pokud bude splněna podmínka, že je v této lokalitě nějaký VKP, např. les?)*

Ano, to by mělo být možné.

Je nutné vybudovat návštěvnickou infrastrukturu a informační prvky?

Ne, to nutné není.

Co vše (ne)spadá do definice drobná památka v lokalitě s kulturní hodnotou?

Např. kříž, socha, kaplička, Boží muka, pomník, pamětní deska, křížový kámen, památník, kašna

Infrastruktura - dotazy

Jakými způsoby lze obnovit přírodní lokalitu? (např. les, lesopark, co si pod tím představit (doplnění a obnova zeleně?) nebo jak obnovit památný strom?)

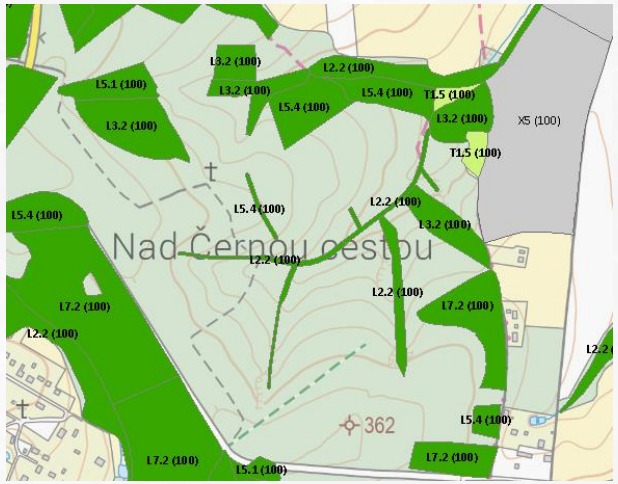
- **Velmi individuální, např. v případě památných stromů lze čerpat z metodiky *Památné stromy*.**
- **Projekty v rámci Infrastruktury lze doplnit veškerými aktivitami z Přírody a krajiny – řídí se pak dle podmínek výzvy na Infrastrukturu.**

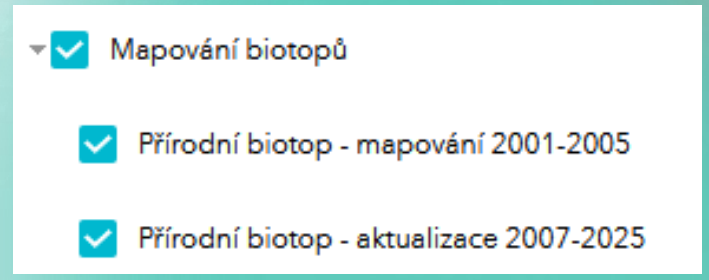
Infrastruktura - Zpřístupnění a obnova - vymapované biotopy

Vymapované biotopy

Mapování biotopů v České republice je projekt na získávání unikátních dat o stavu přírody, jehož organizátorem je AOPK ČR. Výsledkem projektu je **vrstva mapování biotopů**, která je periodicky aktualizována.
Mapování je zaměřeno především na přírodní biotopy, které jsou tradičně ve středu zájmu ochrany přírody.

Nejjednoduší a nejpřesnější je přístup přes [Mapový server AOPK ČR.]

Příroda a krajina – Podmínky výzvy č. 25 a 26.

Tato výzva je určena pro projekty s celkovými způsobilými výdaji **nad 200 tis. EUR (cca 5 mil. Kč)**.

Důvodem je doplňkovost s výzvami OPŽP, které administruje AOPK v rámci tzv. Projektového schématu.

Alokace pro Ústecký kraj: 90 mil. Kč, pro Karlovarský kraj 60 mil. Kč.

Pravidla pro příjemce byla převzata z OP Životní prostředí, ze kterého jsou financována stejná opatření. Oblast území po těžbě pro projekty nad 200 tis. EUR je financovaná z OPST.

Nyní nastavená doba pro fyzickou realizaci projektu je 31.8.2026, avšak bude prodloužena tak, aby bylo možné realizovat i časově náročnější projekty.

Příroda a krajina - Podporované aktivity

- **Aktivita 1**: Tvorba nových a obnova stávajících přírodě blízkých vodních prvků (Vytváření a obnova tůní a mokřadů, Malé vodní nádrže, Revitalizace a renaturace vodních toků a niv)

- **Aktivita 2**: Tvorba nových a obnova stávajících vegetačních prvků a struktur, včetně opatření proti vodní a větrné erozi (Vegetační krajinné prvky, včetně skladebných prvků ÚSES)

- **Aktivita 3**: Péče o přírodní stanoviště a druhy, opatření na podporu ohrožených druhů

- **Aktivita 4**: Omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů

- **Aktivita 5**: Zprůchodnění migračních překážek pro vodní živočichy a opatření k omezování jejich úmrtnosti a Zprůchodnění migračních překážek pro suchozemské živočichy a opatření k omezování jejich úmrtnosti

Příroda a krajina - příklady aktivit

- Vytváření a obnova tůní, mokřadů a malých vodních nádrží
- Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na tůně, rašeliniště, prameniště, vodní toky a jejich nivy
- Obnova přírodě blízké podoby vodního toku, včetně obnovy možnosti rozlivu zvýšených průtoků z koryta do přilehlé nivy
- Založení a/nebo obnova vegetačních krajinných prvků – stromořadí, solitérní stromy, travobylinné porosty, meze, remízy, větrolamy, přírodě blízké průlehy, zasakovací pásy
- Péče o přírodní stanoviště (např. travinné ekosystémy, vřesoviště, rákosiny, lesní stanoviště)
- Opatření na podporu ohrožených druhů
- Omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů
- Zprůchodnění migračních překážek pro suchozemské (např. obojživelníci, chráněné druhy plazů, vydra, bobr, sysel, netopýři) i vodní živočichy (rybí přechody, poprouodová migrace)

Příroda a krajina - dotazy

Jak probíhá kombinace aktivit s odlišnou mírou podpory? Dojde ke změně ve stávajícím nastavení?

V současné chvíli žádáme o konzultaci konkrétních projektových záměrů, abychom mohli se SFŽP projednat postupy. Jednání probíhají tím směrem, že kombinovat aktivity možné bude.

Příroda a krajina - zastavěné území

Lze žádat podporu i na park v zastavěném území, či toto spadá vyloženě pod výzvy OPŽP? Jaké je na to stanovisko AOPK?

- nelze podpořit **sídelní zeleň** (toto spadá pod OPŽP)
- park musí být veřejně přístupný
- Aktivita 1 - lze podpořit vodní prvky
- Aktivita 2 - vegetační krajinné prvky - lze podpořit přechod mezi zastavěným územím a volnou krajinou
- aktivity zaměřené na ochranu druhu, ochranu biodiversity - v tom případě lze podpořit i výsadbu skupin dřevin, stromořadí, avšak nikoli pouze např. obnovu aleje

- Aktivita 4 - omezení šíření invazních druhů - ano, musí se jednat o ucelené území

Příroda a krajina - dotaz NOO

Tabulka Nákladů obvyklých opatření - možnost vypadnutí nižší CZV než je minimální hranice pro projekt

Citace z PrŽap, Specifické způsobilé výdaje, u každé z Aktivit: „Náklady projektu nepřesahují 100 % dle Katalogu cen stavebních prací. U opatření, pro která je stanovena položka v Nákladech obvyklých opatření MŽP, nepřesahují náklady projektu 100 % Nákladů obvyklých opatření MŽP, v případě projektů, na jejichž realizaci existuje zvýšený zájem ochrany přírody a krajiny (opatření zaměřená na zachování nebo obnovu významných přírodních hodnot v dané lokalitě), nepřesahují 150 % Nákladů obvyklých opatření MŽP.“

= Způsobilé výdaje jsou v rozpočtu naceněny pomocí NOO. Takto sestavený celkový rozpočet musí mít Způsobilé výdaje vyšší než 200 tis. EUR.
Pakliže AOPK ve svém stanovisku deklaruje “zvýšený zájem ochrany přírody a krajiny“, platí, že náklady nepřesáhnou 150 % NOO.

Úprava pro projekty, u nichž je deklarován „zvýšený zájem“ bude v průběhu několika měsíců pravděpodobně změněna v souvislosti se změnou v OPŽP.

Veřejné služby, kultura, sport, rekreace II.

320 mil. Kč

- znovu vyhlášení **31. 3. 2025 v obdobné podobě** jako první výzva č. 40
- Podporované aktivity i klíčové podmínky zůstávají stejné.
- Dílčí zpřesnění
- Omezení výše alokace pro podaktivitu 1.2 (kulturní památky) 2.2 (sportoviště)

Aktivita 1 – Kultura

- Podaktivita 1.1 – Výstavba a modernizace **muzeí, galerií nebo expozic** jiných veřejných institucí uchovávající hornické dědictví a paměť regionu.
- Podaktivita 1.2 – Oprava a zachování veřejně přístupných **kulturních památek** hornického dědictví nebo památek, které byly prokazatelně zasažené těžbou uhlí.
- Podaktivita 1.3 – Výstavba a modernizace **kulturních a komunitních center a domů**.

Aktivita 2 – Sport a rekreace

- Podaktivita 2.1 – Výstavba a modernizace multifunkčních **rekreačních areálů** (pláže, kempy, tábořiště, přírodní koupaliště, výletiště).
- Podaktivita 2.2 – Výstavba a modernizace **venkovních sportovišť.**
- Podaktivita 2.3 – Výstavba a modernizace **návštěvnických a informačních středisek** ve vazbě na hornické dědictví a území zasažené těžbou uhlí.

Aktivita 3 – Brownfieldy

- Podaktivita 3.1 – **Regenerace brownfieldů pro účely s veřejným zájmem** (školy, vysoké školy, školská zařízení, zdravotnická zařízení a zařízení sociálních služeb, budovy veřejné správy, veřejná prostranství)

Veřejné služby, kultura, sport a rekreace II. - dotazy

Jak se dokládá památka s regionálním významem?

- Dokládá se stanoviskem Národního památkového ústavu (pobočka v Ostravě) k žádosti o podporu

Jaké jsou související režimy VP u jednotlivých aktivit? Co to znamená pro projekt?

- Ve výzvě se využívají režimy čl. 53, 55 a 56 nařízení o blokových výjimkách (GBER) a režim bez veřejné podpory. Ve výzvě je uvedeno jaká aktivita je podporována v jakém režimu.
- Obecně je výzva nastavena tak, aby byla v souladu s podmínkami veřejné podory poskytované v uvedených režimech. Nicméně z těchto režimů vyvstávají některé důležité podmínky – ty najdete souhrně uvedené v kapitole *C8 - Veřejná podpora a podpora de minimis* Pravdiel pro žadatele OPST https://opst.cz/dokumenty/pravidla-pro-zadatele/). Konkrétně ke každé aktivitě výzvy jsou pak uvedeny v příloze výzvy Analýza souladu s podmínkami výzvy.

Příklady z praxe a role AOPK v tématu Příroda a krajina

AOPK ČR

OPERAČNÍ PROGRAM SPRAVEDLIVÁ TRANSFORMACE

Bc. Monika Dubská, Ing. Tomáš Stuchlík

Most, seminář MŽP OPST, 25.2.2025

OBLAST PODPORY: OBNOVA ÚZEMÍ

Koncepce a příprava projektů obnovy území

- podklady pro vznik CHÚ
- Registrace VKP
- ÚSES

- **Příroda a krajina**
- Tvorba vodních a vegetačních prvků
- Péče o stanoviště a druhy
- Zprůchodnění migračních překážek

- Výzva OPST 25/2023 v Karlovarském kraji
- Výzva OPST 26/2023 v Ústeckém kraji
- Výzva OPST 27/2023 v Moravskoslezském kraji
- DO ČERVNA 2025

OBNOVA ÚZEMÍ: KONCEPCE A PŘÍPRAVA PROJEKTŮ OBNOVY ÚZEMÍ

- *Aktivita 1 Plánování a koordinace rozvoje území*

OPATŘENÍ 1.3 Příprava podkladů pro vznik chráněných území a registraci významných krajinných prvků dle zákona č. 114/1992 Sb.

- *Aktivita 3 Zpracování studie systému sídelní zeleně, územní studie krajiny a plánu územního systému ekologické stability*

OPATŘENÍ:

- Plány územního systému ekologické stability (ÚSES)
- Studie systémů sídelní zeleně (SSSZ)
- Územní studie krajiny (ÚSK)

OBNOVA ÚZEMÍ: PŘÍRODA A KRAJINA

- *<u>Aktivita 1</u> Tvorba nových a obnova stávajících přírodě blízkých vodních prvků*

OPATŘENÍ:

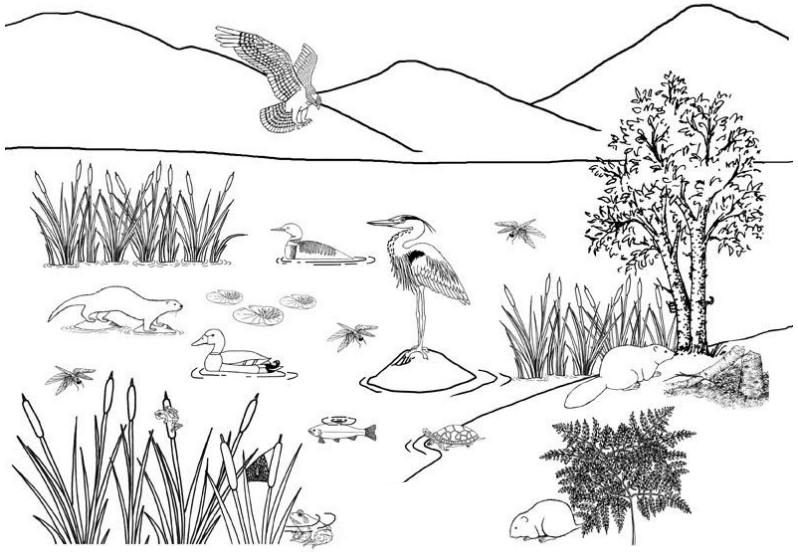
- Vytváření a obnova tůní a mokřadů
- Malé vodní nádrže
- Revitalizace a renaturace vodních toků a niv
- Nákup nemovitostí pro účely zachování a obnovy přírodních hodnot
- *<u>Aktivita 2</u> Tvorba nových a obnova stávajících vegetačních prvků a struktur, včetně opatření proti vodní a větrné erozi*

OPATŘENÍ - založení a/nebo obnova:

- vegetačních krajinných prvků
- krajinotvorných (extenzivních) sadů
- skladebných prvků ÚSES a interakčních prvků
- zatravněných pásů s doprovodnými dřevinami

OBNOVA ÚZEMÍ: PŘÍRODA A KRAJINA

- *<u>Aktivita 3</u> Péče o přírodní stanoviště a druhy, opatření na podporu ohrožených druhů*

OPATŘENÍ - péče o:

- nelesní stanoviště
- lesní stanoviště
- vodní a mokřadních biotopy vázané na tůně, rašeliniště, prameniště
- vodní a mokřadní biotopy vázané na vodní toky a jejich nivy – revitalizace či řízené renaturace vodních toků a niv, revitalizace říčních ramen
- vodní a mokřadní biotopy vázané na MVN - výstavba a komplexní (zásadní) rekonstrukce malých vodních nádrží, odbahnění vodních nádrží
- biotopy ohrožených druhů vázaných na dřeviny rostoucí mimo les, včetně jejich obnovy (výsadby dřevin)
- opatření na podporu ohrožených druhů v urbanizovaném aj. antropogenně ovlivněném prostředí
- ostatní specifická opatření směřující ke zlepšení stavu přírodních stanovišť a ohrožených druhů

OBNOVA ÚZEMÍ: PŘÍRODA A KRAJINA

- *Aktivita 4 Omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů*

- *Aktivita 5 Zprůchodnění migračních překážek pro živočichy a opatření k omezování jejich úmrtnosti*

OPATŘENÍ:

- Zprůchodnění migračních překážek pro **vodní** živočichy a opatření k omezování jejich úmrtnosti
- Zprůchodnění migračních překážek pro **suchozemské** živočichy a opatření k omezování jejich úmrtnosti

ROLE AOPK ČR U PROJEKTŮ OPST

AOPK ČR vydává:

- **odborné posudky (kladné stanovisko nedílnou součástí k žádosti o podporu)**
- včetně závazných podmínek realizace
- vhodná je konzultace záměru předem na regionálních pracovištích
- Při překročení 100 % NOO u projektu AOPK ČR na základě výzvy SFŽP posuzuje zvýšený zájem ochrany přírody a krajiny

PŘEHLED ADMINISTRACE

Konzultace

- Konzultace projektového záměru

  +

  podání žádosti na územně příslušné RP*

Vyhotovení odborného posudku

- Na základě podané žádosti od žadatele RP vyhotovuje odborný posudek
- Lhůta 45 dní
- **Kladné stanovisko** je nedílnou přílohou k ŽoP*

Realizace

- Nejzazší datum realizace dle textu výzvy
- Dle platných standardů AOPK ČR

Terénní kontrola

- Po ukončení realizace na základě žádosti od žadatele RP vydává Stanovisko k závěrečné vyhodnocení akce

* Regionální pracoviště

* Žádost o podporu

DOTAZY OD ŽADATELŮ

1) Do jaké výzvy podat žádost?

→ Výzvy jsou modifikovány dle oblastí podpory. Podrobnější informace naleznete v textech výzev na webových stránkách www.opst.cz

2) Kam podat žádost pro vyhotovení odborného posudku?

→ Na územně příslušné regionální pracoviště AOPK ČR.

3) Jaké dokumenty doložit a v jaké formě?

→ Žadatel doručí na RP komplexní žádost včetně všech věcných příloh (projektová dokumentace, rozpočet, biologické posouzení).

→ Papírová či elektronická forma.

PROJEKTY V ÚSTECKÉM KRAJI

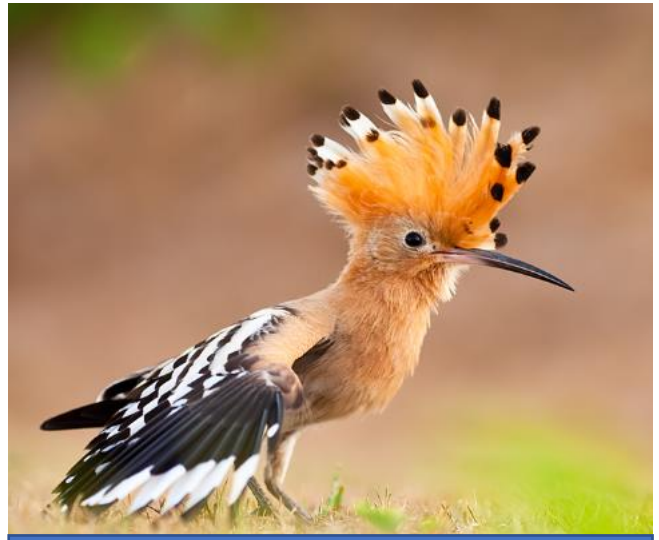
- ČSO Střimická výsypka
- MVN Plemle Duchcov (v řešení)
- Zámecké rybníky Duchcov (v řešení)
- Revitalizace Ervěnického koridoru (v řešení)

STŘIMICKÁ VÝSYPKA

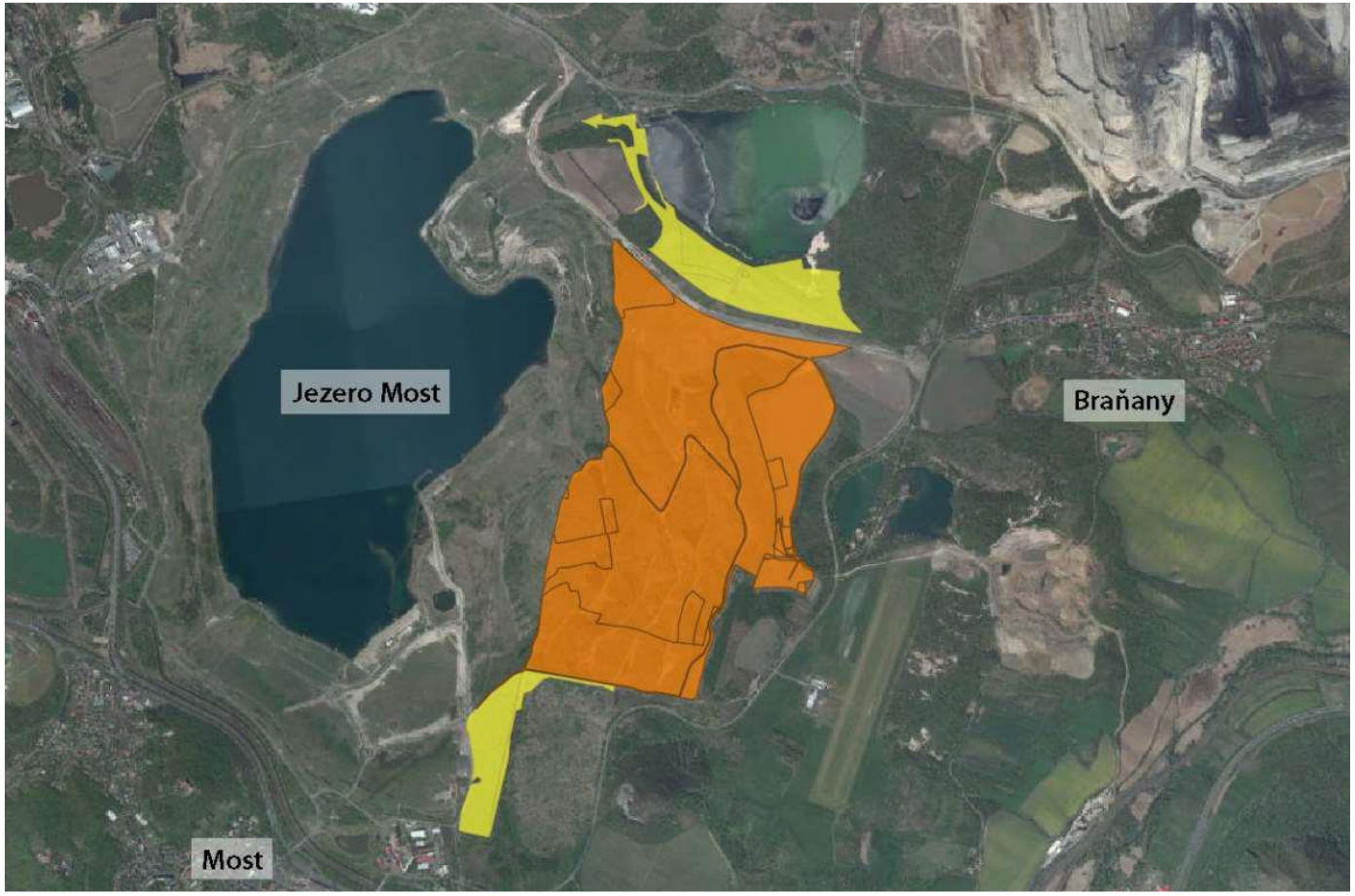
Lejsek bělokrký

- Byla vytipována jako vhodné území pro ptačí park
- Cílem ochrany je rozvoj bohatého světlého lesa poskytujícího životní podmínky ohroženým druhům zejména ptáků – lejsek bělokrký, dudek chocholatý aj. a bezobratlých živočichů.
- Součástí projektu je síť stezek a pozorovatelen
- Lokalita s významným přínosem pro přírodu
- a na ni navazující ekosystémové funkce

Dudek chocholatý

VYMEZENÍ LOKALITY – PRIORITNÍ ZÁJMOVÉ ÚZEMÍ JE OZNAČENO ORANŽOVĚ, CELKOVĚ SE JEDNÁ O 265 HA

PROJEKT OPST - FINANCE

- 1. Nákup pozemků
- 2.Managementové zásahy
- 3. Zprovoznění základních prvků

- Celkový rozpočet 35 miliónů Kč

MVN PLEMLE K.Ú. DUCHCOV

- Revitalizace malé vodní nádrže U sklárny, také nazývané Plemle v Duchcově.
- Celková rekonstrukce rybníka zahrnuje rekonstrukci opevnění nádrže (svahů a odtoku), rekonstrukci požeráku, odbahnění a likvidaci sedimentu.

MVN PLEMLE K.Ú. DUCHCOV

PŘÍKLADY REALIZACÍ Z OPŽP

- Podpora projektů v oblasti ochrany životního prostředí pokračuje prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí i v dalším programovém období 2021–2027.
- Způsobilost výdajů končí v roce 2029.
- Program nabídne celkovou podporu cca 61 miliard Kč, z toho Klima – příroda a biodiverzita necelých 8 mld. Kč
- Výše podpory se liší v závislosti na jednotlivých oblastech podpory a podporovaných aktivitách
- Žádosti se podávají elektronicky přes portál JDP (mimo ZMV pak přes IS KP21+)

OPATŘENÍ A AKTIVITY V OPŽP

- KLIMA

SC 1.3 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnost vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům

- BIODIVERZITA

SC 1.6 Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a snižování všech forem znečištění

AKTIVITY SPECIFICKÉHO CÍLE 1.3

- Aktivita 1.3.1.1 Tvorba nových a obnova stávajících přírodě blízkých vodních prvků v krajině včetně sídel
- - podpořit lze vytváření a obnovu tůní (mokřadů), malých vodních nádrží, revitalizaci a renaturaci vodních toků a niv, rušení odvodňovacích zařízení

- Aktivita 1.3.1.2 Tvorba nových a obnova stávajících vegetačních prvků a struktur, včetně opatření proti vodní a větrné erozi

- Aktivita 1.3.1.4 Zakládání a obnova veřejné sídlení zeleně

- Aktivita 1.3.1.5 Odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině

AKTIVITY SPECIFICKÉHO CÍLE 1.6

- Aktivita 1.6.1.1 Péče o přírodní stanoviště a druhy, opatření na podporu ohrožených druhů

Podpora je zaměřena na:
- přírodní stanoviště a druhy - jedná se o přírodní stanoviště a druhy v zájmu Společenství podle Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Směrnice o stanovištích) a druhy ptáků chráněné Směrnicí Evr. parlamentu a Rady 2009/147/ES (Směrnice o ptácích),
- ohrožené druhy - jedná se o druhy z kategorie CR, EN, VU podle Červených seznamů ČR.

- Aktivita 1.6.1.2 Péče o chráněná území (přírodní dědictví)

Projekty zacílené na předměty ochrany ZCHÚ a území soustavy NATURA 2000.

- Aktivita 1.6.1.3 Omezení šíření invazních nepůvodních a expanzivních druhů
- Aktivita 1.6.1.5 Návštěvnická infrastruktura sloužící k usměrnění návštěvníků v chráněných územích a zvýšení povědomí o problematice ochrany přírody

ZMV 01 TŮNĚ

Podaktivita 1.3.1.1.1 Vytváření a obnova tůní

(zadržování vody v krajině, prevence dopadů změny klimatu včetně dlouhodobého sucha)

Podaktivita 1.6.1.1.1 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na tůně

(vytváření a obnova přírodních stanovišť či stanovišť ohrožených druhů vázaných na vodní ekosystémy)

Podaktivita 1.6.1.2.1 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na tůně

(zlepšení stavu předmětů ochrany CHÚ)

Pro SC 1.3 i 1.6:

- Výše podpory: 100 % (minimální výše projektu 250 000 Kč bez DPH)
- Indikátor: plocha vytvořených/obnovených tůní (m²)
- Podpora: vyhloubení tůní ve stávajícím terénu, svahování břehů a vytvoření výškově členitého dna tůní, vytvoření litorálního pásma fungujícího za variabilních hydrologických podmínek

1.3.1.1 TVORBA NOVÝCH A OBNOVA STÁVAJÍCÍCH PŘÍRODĚ BLÍZKÝCH VODNÍCH PRVKŮ V KRAJINĚ VČETNĚ SÍDEL

Tůně Pitek

ZMV 02 MALÉ VODNÍ NÁDRŽE

Podaktivita 1.3.1.1.2

(zadržování vody v krajině, prevence dopadů změny klimatu včetně dlouhodobého sucha)

- Výše podpory: 60 % (minimální výše projektu 250 000 Kč bez DPH)

Indikátor: plocha vytvořených/obnovených vodních prvků při normální hladině (m^2)

Podpora: komplexní (zásadní) rekonstrukce MVN (výměna nebo obnova technických objektů MVN, odbahnění stávajících MVN, úprava či obnova břehů a dna MVN včetně tvarování litorálních pásem), výstavba nových MVN

Podaktivita 1.6.1.1.1 Péče o vodní a mokřadní ekosystémy vázané na MVN (ležící v ÚSES)

(tvorba či obnova přírodních stanovišť či stanovišť ohrožených druhů vázaných na MVN v biocentrech ÚSES)

- Výše podpory: 70 %

Podaktivita 1.6.1.2.1 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na MVN

(tvorba a údržba MVN za účelem péče o vodní ekosystémy, včetně tvorby či obnovy přírodních stanovišť druhů s cílem zlepšení či zajištění předmětů ochrany CHÚ)

- Výše podpory: 85 % (100 % kraje)

Indikátory u SC 1.6: jako u SC 1.3 + objem odtěženého sedimentu (m^3)

Podpora u SC 1.6: jako u 1.3 + odbahnění stávajících MVN

ZMV 03 RAŠELINIŠTĚ

Podaktivita 1.6.1.1.1 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na rašeliniště

(obnova rašelinišť a zvodnělých ploch formou přehrážek, realizovaných za účelem tvorby a obnovy přírodních stanovišť či stanovišť ohrožených druhů vázaných na rašeliniště)

Podaktivita 1.6.1.2.1 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na rašeliniště

(obnova rašelinišť a zvodnělých ploch formou přehrážek, realizovaných za účelem péče o vodní ekosystémy, včetně tvorby či obnovy přírodních stanovišť a stanovišť druhů s cílem zlepšení či zajištění stavu předmětů ochrany CHÚ)

Pro obě podaktivity:

- Výše podpory: 100 %

Indikátor: počet přehrážek (ks)

Podpora: obnova rašelinišť a zvodnělých ploch formou přehrážek

Z4/ČRV/2014

ZMV 07 VEGETAČNÍ KRAJINNÉ PRVKY

Podaktivita 1.3.1.2.1 Vegetační krajinné prvky (založení prvků ÚSES)

Podaktivita 1.3.1.2.1. Vegetační krajinné prvky (včetně skladebných prvků ÚSES)

Cíl pro obě podaktivity: výsadby geograficky původních dřevin a následná péče, ošetření dřevin či založení travinobylinných společenstev či terénní úpravy s cílem posílit ekologickou stabilitu ekosystémů, přispět ke zjemnění krajinné mozaiky, podpořit přirozený vodní režim krajiny a omezit riziko vodní nebo větrné eroze

Podaktivita 1.3.1.4.1 Zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně

Podaktivita 1.3.1.4.1 Zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně vyplývající ze SSSZ

Cíl pro obě podaktivity: výsadby či ošetření dřevin nebo založení travních ploch, které jsou zaměřeny na revitalizaci SZ prostřednictvím zachování či obnovy, zvyšování počtu a rozlohy ploch (prvků) zeleně ve veřejném prostoru

1.3.1.2.1 VEGETAČNÍ A KRAJINNÉ PRVKY

ÚSES Chotěšov

1.3.1.4.1 ZAKLÁDÁNÍ A OBNOVA VEŘEJNÉ SÍDELNÍ ZELENĚ

Mikulášovice

ZMV 04 REVITALIZACE TOKŮ, RUŠENÍ ODVODŇOVACÍCH ZAŘÍZENÍ

Podaktivita 1.3.1.1.3 Revitalizace a renaturace vodních toků a niv

(obnovení a podpora přirozených korytotvorných procesů a samovolného vývoje vodního toku s cílem zvýšení ekologické stability a snížení zranitelnosti přírody a krajiny vůči negativním dopadům spojeným se změnou klimatu a nevhodným hospodařením v krajině)

Podaktivita 1.3.1.5.1 Ostranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině

(eliminace/omezení negativní funkce odvodňovacího systému anebo prvků povrchového odvodnění s cílem zlepšení retenční a akumulační schopnosti vody v řešené lokalitě a k posílení ekosystémových funkcí)

Podaktivita 1.6.1.1.1 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na vodní toky a jejich nivy (revitalizace a renaturace), slepá ramena, rušení odvodnění

(revitalizace a renaturace vodních toků a jejich niv za účelem péče o vodní ekosystémy, včetně tvorby či obnovy přírodních stanovišť či stanovišť ohrožených druhů vázaných na dané biotopy)

Podaktivita 1.6.1.2.1 Péče o vodní a mokřadní biotopy vázané na vodní toky a jejich nivy (revitalizace a renaturace), slepá ramena, rušení odvodnění

(revitalizace a renaturace vodních toků a jejich niv za účelem péče o vodní ekosystémy, včetně tvorby či obnovy přírodních stanovišť či stanovišť druhů s cílem zlepšení či zajištění stavu předmětů ochrany CHÚ)

1.3.1.5.1ODSTRANĚNÍ ČI ELIMINACE NEGATIVNÍCH FUNKCÍ ODVODŇOVACÍCH ZAŘÍZENÍ V KRAJINĚ

Černý potok

1.6.1.1 PÉČE O PŘÍRODNÍ STANOVIŠTĚ A DRUHY, OPATŘENÍ NA PODPORU OHROŽENÝCH DRUHŮ

Losos NP ČŠ

1.6.1.2 PÉČE O CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ (PŘÍRODNÍ DĚDICTVÍ) NP, CHKO, NPR, NPP, PP PR A LOKALITY SOUSTAVY NATURA 2000 VČ. OCHRANNÉHO PÁSMA

1.6.7 NÁVŠTĚVNICKÁ INFRASTRUKTURA SLOUŽÍCÍ K USMĚRŇOVÁNÍ NÁVŠTĚVNÍKŮ V CHÚ A ZVÝŠENÍ POVĚDOMÍ O PROBLEMATICE OCHRNAY PŘÍRODY

Usměrňování návštěvníků v ZCHÚ, Divoká Soutěska

KONTAKTNÍ OSOBY ZA RP SPRÁVA CHKO ČESKÉ STŘEDOHOŘÍ

- Bc. Monika Dubská
- monika.dubska@nature.cz 951 424 330

- Ing. Tomáš Stuchlík
- Tomas.stuchlik@nature.cz 951 424 322

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

PŘÍRODA JE NAŠE DĚDICTVÍ I BUDOUCNOST

DĚKUJI ZA POZORNOST

Předchozí webináře

- Webinář: Obnova území v Moravskoslezském kraji v rámci OP Spravedlivá transformace, 17.5.2023
- Webinář: Obnova území v Ústeckém a Karlovarském kraji v rámci OP Spravedlivá transformace
- Webinář: Obnova území v uhelných regionech v rámci OP Spravedlivá transfromace, 12. 10. 2023

Informace z krajského úřadu

Dotazy a diskuze

#transformujem

www.opst.cz

Operační program
Spravedlivá transformace

spravedlivá transformace

@spravedliva.transformace

OP_SpravedlivaTransformace

